

ทำไงดี! เมื่อเป็นมะเร็งสมอง

อ.นพ. ศรัณย์ นันทอารี

ประสาทศัลยแพทย์

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เมื่อเอ่ยถึงสมอง จะเห็นว่าเป็นอวัยวะพิเศษอวัยวะหนึ่งที่อยู่สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอวัยวะอื่นๆ ของร่างกาย และถูกปกป้องไว้ด้วยกระดูกที่หนา (กะโหลกศีรษะ) เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายได้โดยง่าย ...สมองเปรียบเสมือนซีพียูของร่างกาย เพราะทำหน้าที่ คิด อ่าน เขียน คำนวณ และควบคุมการทำงานของร่างกายทั้งหมด อาทิ ตา หู จมูกปาก ลิ้น ภายใจ

ความผิดปกติของสมองที่พบส่วนใหญ่ มักจะมีสาเหตุมาจากการตีบ ตันหรือแตกของเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงสมอง ทำให้เกิดอาการผิดปกติของร่างกาย เช่น อัมพฤกษ์ อัมพาต นอกจากนี้ยังมีโรคของสมองอื่นๆ อีก โดยเฉพาะ “**โรคเนื้องอกสมอง**” ที่จะกล่าวถึงต่อไป

กรณีของเนื้องอกสมองนั้น จะมีอาการแตกต่างกับโรคที่เกิดจากหลอดเลือดของสมองโดยอาการจะเกิดขึ้นค่อยเป็นค่อยไป ไม่ฉับพลันเหมือนโรคหลอดเลือดสมอง เนื้องอกสมองจะมีการงอกหรือขยายตัวเพิ่มขึ้นตามเวลา ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความกดดันภายในกะโหลกศีรษะเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดอาการปวดศีรษะ อาเจียน ประสาทตาบวม (สามารถตรวจพบโดยแพทย์) นอกจากนี้ยังมีอาการอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น แขนขาอ่อนแรงครึ่งซีก อาการชาครึ่งซีก การพูดฟัง อ่านเขียนผิดปกติ เดินเซ ทรงตัวไม่ดี ตาเหลืองเห็นภาพซ้อน ตามัว หูหนวกหนึ่งข้าง ความคิดช้าลง บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลง และอาการชักกระตุก เป็นต้น ซึ่งอาการดังกล่าวขึ้นอยู่กับว่าเนื้องอกอยู่ตำแหน่งใดของสมอง

เนื้องอกของสมองนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ เนื้องอกไม่ร้ายแรง และเนื้องอกร้ายแรงหรือมะเร็ง ในที่นี้จะกล่าวถึงส่วนที่เป็นเนื้องอกร้ายแรง

เนื้องอกร้ายแรงของสมอง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. **กลุ่มเนื้องอกสมองร้ายแรงที่เกิดขึ้นในสมอง** ไม่มีปัจจัยที่แน่ชัดว่าอะไรเป็นสาเหตุของการเกิดเนื้องอกโดยตรง แต่พบว่ามีความผิดปกติของเซลล์สมองเป็นปัจจัยร่วม
2. **กลุ่มเนื้องอกที่แพร่มาจากที่อื่น** เช่น มะเร็งของปอด มะเร็งเต้านม มะเร็งลำไส้ใหญ่ เป็นต้น

การรักษา มะเร็งสมอง มีหลายวิธี และอาจต้องใช้หลายวิธีในการรักษาเพื่อให้ได้ผลการรักษาที่ดีที่สุด อาทิ

1. การเจาะดูชิ้นเนื้อออกเพื่อตรวจวินิจฉัย
2. ผ่าตัดเอาเนื้องอกออก
3. การฉายแสงรักษา
4. การให้เคมีบำบัด

ในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการผ่าตัดมะเร็งสมอง ทำให้ได้ผลดีขึ้นกว่าในอดีตมากและมีผลแทรกซ้อนน้อยลง โดยมีการใช้เครื่องมือนำวิถี (frame-based and frameless navigation) ทำให้การผ่าตัดมีความแม่นยำสูง มีการผ่าตัดโดยการส่องกล้อง (endoscopic surgery) ทำให้แผลผ่าตัดเล็ก มีการทำผ่าตัดโดยไม่ดมยาสลบเพื่อทำแผนที่สมอง (awake craniotomy and brain mapping) ช่วยให้ผ่าตัดเอาเนื้องอกออกจากสมองส่วนสำคัญได้โดยปลอดภัย มีการตรวจเอกซเรย์แม่เหล็กไฟฟ้าสมองขณะผ่าตัด ทำให้สามารถผ่าตัดมะเร็งสมองได้สมบูรณ์มากขึ้น มีการตรวจเช็คประสาทสรีรวิทยาระหว่างผ่าตัด (EEG, SSEP, MEP) เพื่อป้องกันการพิการที่อาจเกิดขึ้นจากการผ่าตัดเนื้องอก นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางยา เคมีบำบัด และการฉายแสงทำให้ผู้ป่วยสะดวกสบายขึ้น มียาเคมีบำบัดสำหรับมะเร็งสมองชนิดรับประทานที่มีผลแทรกซ้อนต่ำ มีเครื่องฉายแสงฉายรังสีชนิด 3 มิติ ที่มีความแม่นยำสูง ทำให้ลดภาวะแทรกซ้อนจากการฉายแสงน้อยลง เป็นต้น

โรคมะเร็งสมองนั้น ปัจจุบันยังไม่มีวิธีที่จะป้องกัน วิธีที่ดีที่สุดคือ สังเกตความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับตัวเองหรือคนในครอบครัว เมื่อมีความผิดปกติเกิดขึ้น สมควรรีบตรวจรักษาโดยเร็ว ในระยะที่เนื้องอกมีขนาดเล็กอยู่ ซึ่งการไปพบแพทย์อาจต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพราะอาการอาจไม่ชัดเจนในระยะแรก ส่วนผู้ที่มีอาการแล้ว ก็อย่าสิ้นหวังหรือหมดกำลังใจและไม่ควรปฏิเสธการรักษาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เนื่องจากปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์ก้าวหน้าไปมาก การรักษาทั้งในแง่การผ่าตัด ให้ยา หรือฉายแสงรักษานั้นมีประสิทธิภาพอย่างมาก ที่สำคัญท่านจะต้องไม่ลืมดูแลรักษาตนเอง